

Samenvatting

Burgemeester en wethouders stellen het Regionale Preventieakkoord en de daarbij behorende Lokale Preventieagenda Maastricht vast voor de jaren 2021-2023 met als doel de gezondheid te verbeteren en gezondheidsverschillen te verminderen. De inzet op basis van het Regionale Preventieakkoord Zuid-Limburg en de Lokale Preventieagenda Maastricht is vooral gericht op het onderling verbinden en versterken van reeds bestaande inzet op het gebied van preventie en gezondheid, om daarmee de effectiviteit te vergroten op de thema's: Bewegen en gezonde voeding op scholen; Netwerkaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas; Rookvrije kindomgevingen; Gezondere sportomgevingen; Middelengebruik en verslavingsrisico's onder jongeren; GGZ-problematiek onder jongeren.

Beslispunten

1. Het Regionale Preventieakkoord Zuid-Limburg 2021-2023 en de Lokale Preventieagenda Maastricht vast te stellen.
2. In te stemmen met de aanvraag voor een uitvoeringsbudget voor de realisatie van het Regionale Preventieakkoord Zuid-Limburg en de Lokale Preventieagenda Maastricht.
3. Te besluiten om 25% van het uitvoeringsbudget Maastricht in het kader van het Regionale Preventieakkoord Zuid-Limburg 2021-2023 in te zetten op regionaal niveau waarbij uitgangspunt moet zijn dat de regionale inzet een bijdrage levert aan versterking van de doelen uit het regionale preventieakkoord en beschikbaar is voor alle Zuid-Limburgse gemeenten.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 25 mei 2021:

Conform.

1. Aanleiding

In 2018-2019 heeft de overheid een Nationaal Preventieakkoord afgesloten met een groot aantal maatschappelijke partijen. Het Nationaal Preventieakkoord richt zich op het tegengaan en terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcohol gebruik. Het doel van het Nationaal Preventieakkoord is de gezondheid van jongeren te verbeteren en gezondheidsverschillen terug te dringen.

In 2020 werden door VWS en de VNG, ook gemeenten opgeroepen lokale preventieakkoorden af te sluiten om een lokale vertaling en uitvoering op deze thema's te realiseren. Hiervoor werd een ontwikkelings- en uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld.

2. Context

1. Nationaal preventieakkoord
2. Sportakkoord Maastricht
3. Regionaal gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2020-2023 "Zuid spring er uit!"
4. Wet publieke gezondheid
5. Wet maatschappelijke ondersteuning
6. Jeugdwet

3. Gewenste situatie

In Zuid-Limburg wordt al geruime tijd intensief samengewerkt om de gezondheidsachterstanden in de regio aan te pakken. Daartoe wordt door de 16 Zuid-Limburgse gemeenten en partners als GGD, Mondriaan en anderen, intensief samengewerkt. In het regionaal gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2020-2023 'Zuid spring er uit!' is dit door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten onderschreven en vastgesteld. Het regionale beleid richt zich op het doorbreken van de jarenlange trend van gezondheidsachterstanden door zich m.n. te richten op de jeugd en in het bijzonder de kwetsbare jeugdigen. Door de regionale samenwerking verwachten we meer massa te kunnen maken in de interventies en efficiencywinst te kunnen behalen.

Preventieakkoorden:

Het doorbreken van genoemde gezondheidsachterstanden vindt m.n. plaats door preventie. Door te voorkomen dat gezondheidsachterstanden zich in jeugdigen herhaalt, door het bevorderen van een gezonde leefstijl, door het snel en adequaat opsporen van mensen in kwetsbare situaties en hen door een goede en tijdige inzet ondersteunen, wordt geprobeerd deze trend te doorbreken.

Het Nationaal Preventieakkoord dat werd opgesteld door de rijksoverheid heeft als doel de preventieve aanpak op het gebied van gezondheid te versterken en het doorbreken van gezondheidsachterstanden door een integrale aanpak van meerdere partners.

In 2021 hebben het ministerie van VWS en de VNG deze aanpak ook lokaal uitgedragen en zijn er door de VNG afspraken gemaakt om ook lokale preventieakkoorden te realiseren. Daartoe werden ook van rijkswege middelen ter beschikking gesteld.

De thema's van het nationaal preventieakkoord en het op te stellen lokale preventieakkoord (roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik) zijn uiteraard ook al onderdeel van het vastgestelde regionale gezondheidsbeleid. Daarom is besloten om, in overleg met de VNG, te opteren voor een regionaal preventieakkoord met daaraan gekoppeld 16 lokale preventieagenda's waarbij conform de opdracht van VWS en VNG de onderwerpen roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik, centraal staan.

Door de samenwerkende gemeenten is gekozen om voor de uitwerking en invulling van de thema's van het preventieakkoord nauw aan te sluiten bij de hoofdlijnen van de JOGG aanpak (jongeren op gezond gewicht) waar dezelfde thema's reeds onderdeel zijn van de inzet die sinds 2019 geleverd wordt.

Vanuit de VNG is, op basis van een gemeenschappelijk voorstel van de regio, een bedrag van € 153.600,- beschikbaar gesteld voor de oriëntatie- en ontwikkelfase waarin een regionaal plan moest worden opgesteld. Hierdoor werd het mogelijk een procescoördinator aan te trekken. De procescoördinator heeft het regionale preventieakkoord opgesteld en de coördinatie gevoerd op de lokale preventieagenda's. Het regionale preventieakkoord en de 16 lokale preventieagenda's zijn op 30-04-2021 conform planning, ingediend bij de VNG toetsingscommissie en akkoord bevonden. De akkoordverklaring is als bijlage toegevoegd.

Voor 6 juni 2021 dienen alle 16 samenwerkende gemeenten, individueel, bij de VNG een aanvraag voor het uitvoeringsbudget te doen. Voor Maastricht bedraagt het uitvoeringsbudget € 60.000,- per jaar voor de jaren 2021, 2022 en 2023.

Regionaal preventieakkoord:

Het preventieakkoord richt zich, conform de afspraken met de VNG, op de volgende thema's welke terugkomen in zowel het Regionaal Preventieakkoord Zuid-Limburg als de Lokale

Preventieagenda's:

- Bewegen en gezonde voeding op scholen (bestrijding overgewicht)
- Netwerkaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas (bestrijding overgewicht, roken)
(Rookvrije kindomgevingen)
- Gezondere sportomgevingen (bestrijding overgewicht, roken)

Daarnaast kunnen er uiteraard ook nog extra speerpunten worden opgenomen.

Regionaal is als extra speerpunt opgenomen:

- Gezonde werkomgevingen (alleen regionaal)

Het Regionaal Preventieakkoord Zuid-Limburg zet met name in op regionale ontwikkeling, verbinding van bestaande regionale inzet en regionaal aanwezige partijen. Uitgangspunt is dat de middelen die vanuit het regionaal preventieakkoord worden ingezet, aan alle gemeenten ten goede moeten (kunnen) komen. Gemeenten kunnen dus zelf kiezen of zij daar gebruik van maken en er wordt niet ad priori al een keuze gemaakt voor inzet in een specifiek gebied.

Lokale situatie:

De Lokale Preventieagenda Maastricht is tot stand gekomen in nauwe samenwerking van beleidsmedewerkers Onderwijs, Maastricht Sport, Zorg en Veiligheid, Jeugdzorg, Publieke Gezondheid.

Gezien het feit dat de in het kader van de preventieakkoorden beschikbare middelen, tijdelijke middelen zijn en de constatering dat er in Maastricht al erg veel preventieactiviteiten op deze onderwerpen zijn, is gekozen om de lokale preventieagenda niet te vullen met nieuwe onderwerpen en/of projecten. In plaats daarvan wordt er geopteerd om vooral in te zetten op verbinding van de bestaande inzet en het bestaande lokale beleid. Dat betekent dat staand beleid als vastgelegd in het Sportakkoord, het Preventie- en Handhavingsplan Jeugd en Alcohol, de Educatieve Agenda en de Onderwijsvisie, het Regionaal Gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2020-2023 etc. als basis gelden en dat vooral gezocht is naar wat de verbindende factoren zijn en waar ze aanwezig zijn en versterking behoeven of waar ze nog gelegd moeten worden.

Buiten de 4 regionale speerpunten zijn voor Maastricht de volgende twee lokale speerpunten opgenomen:

- Middelengebruik en verslavingsrisico's onder jongeren
- GGZ problematiek onder jongeren

De Lokale Preventieagenda Maastricht is een document op hoofdlijnen. Verdere verfijning en invulling van de hierin opgenomen acties moet gaandeweg de uitvoeringsperiode plaatsvinden en steeds worden aangepast en aangescherpt op basis van actuele ontwikkelingen en monitoring van inzet, uitvoering en resultaat.

Wat betekenen de lokale en regionale speerpunten in Maastricht in het kort:

1. Bewegen en gezonde voeding op scholen:

Dit is in Maastricht al een speerpunt waar al behoorlijke resultaten zijn geboekt. Zo zijn alle basisscholen in Maastricht al gecertificeerd als Gezonde School en is er 1 Gezonde Basisschool van de Toekomst. De Kinderopvang sluit ook al meer en meer aan bij deze beweging. Dit is wel nog een regionale opgave, maar speelt in Maastricht minder omdat we daar zelf als stappen in hebben gezet. VO en MBO is wel nog een ontwikkelgebied zowel regionaal als lokaal. Daar zal dus de regionale inzet verbonden worden met de lokale inzet van de JOGG consulent in Maastricht. Hier ligt ook een verbinding met speerpunt 2.

Uiteraard ligt er een duidelijke verbinding met het Sportakkoord.

2. Netwerkaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas:

De aanpak van overgewicht en obesitas bij kinderen is in Maastricht ontwikkeld i.s.m. UM, MUMC+, gemeente, JOGG in de vorm van Your Coach Next Door. Deze aanpak zal regionaal worden uitgerold. De aanpak is in Maastricht al behoorlijk geïmplementeerd en naar verwachting iets uitgebreider dan de regionale variant. Hier wordt een verbinding gelegd speerpunt 1 maar ook met 4. Tevens ligt er een duidelijke verbinding met Maastricht Sport en het Sportakkoord, JOGG. Het versterken van deze verbindingen is hier de opgave.

3. Rookvrije kindomgevingen:

Binnen het Sportakkoord zijn rookvrije sportkantines al een duidelijke lijn. Uitbreiding naar andere kindomgevingen als schoolterreinen, buurtcentra e.d. ligt voor de hand maar is tot nu toe grotendeels buiten zicht gebleven. Hier zou vanuit dit speerpunt op ingezet kunnen worden. Regionaal zijn 2 consultants actief t.a.v. de rookvrije generatie. Een verdere verbinding hiermee ligt voor de hand.

4. Gezondere sportomgevingen

Vanuit het Sportakkoord en de inzet van Maastricht Sport wordt al ingezet op rookvrije sportkantines en wordt het alcoholgebruik tegengegaan. Verdere uitbreiding naar gezonde voeding zou in combinatie met speerpunt 1, 2 en 3 ingezet kunnen worden. Verder zou ook de aanpak van roken verder uitgebreid kunnen worden naar middelengebruik in zijn algemeenheid.

5. Middelengebruik en verslavingsrisico's onder jongeren (lokaal speerpunt)

Middelengebruik onder jongeren wordt bestreden middels de aanpak Verslavingspreventie Mondriaan, inzet van de GGD op scholen, en nog een aantal andere partners als @Ease etc. Verbindingen met andere speerpunten als 1, 3 en 4 liggen voor de hand en zouden

versterkt kunnen worden. Ook ligt er een duidelijke verbinding met het Preventie- en Handhavingplan jeugd en alcohol 2021-2024 en de Aanpak Seksuele Intimidatie.

6. GGZ problematiek onder jongeren (lokaal speerpunt)

De GGZ problematiek onder jongeren was voor de Covid-pandemie al aan het toenemen maar de pandemie heeft dit verder versterkt. Het ontwikkelen van een brede preventieve aanpak hierop, in verbinding met het Sportakkoord en de preventie inzet GGZ vanuit, vormen de kern van dit speerpunt.

Gezien de omvang van de verschillende speerpunten i.r.t. de beschikbare capaciteit, zullen prioriteiten gesteld moeten worden in de uitvoering. Deze keuzes zullen jaarlijks worden gemaakt.

Monitoring en evaluaties:

Vanuit zowel het Regionaal Preventieakkoord als de Lokale Preventieagenda wordt ingezet op verbinding en versterking van bestaande inzet. Monitoring vindt dus al binnen die inzet plaats. Uiteraard zal jaarlijks een evaluatie plaatsvinden van de geleverde inzet en behaalde resultaten.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Door via de preventieakkoorden in te zetten op verbinding en versterking van reeds bestaande inzet, wordt nadrukkelijk ingezet op het vergroten van de duurzaamheid van aanpak en effecten van preventie.

5. Effect op de openbare ruimte

n.v.t.

6. Personeel en organisatie

n.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

n.v.t.

8. Financiën

De financiële consequenties van het collegevoorstel betreffen enkel het aanvragen en besteden van een bedrag van € 60.000 per jaar voor de periode 2021-2022-2023. Dat zijn incidentele middelen die ook incidenteel worden ingezet in de genoemde periode.

Ten behoeve van de uitvoering van het regionale preventieakkoord en de lokale preventieagenda worden via de VNG extra middelen beschikbaar gesteld.

Voor Maastricht is een bedrag voor de uitvoeringsfase beschikbaar van € 60.000 per jaar voor de jaren 2021-2022-2023.

Van dit bedrag wordt gevraagd 25% in te zetten voor de maatregelen benoemd in het regionale preventieakkoord. Daartoe wordt 15% van de middelen die Maastricht ontvangt, overgemaakt aan het Programmabureau Trendbreuk van de GGD Zuid-Limburg, dat de coördinatie van de regionale inzet zal uitvoeren. Ten aanzien van de regionale inzet, wordt afgesproken dat deze inzet voor alle 16 gemeenten beschikbaar moet zijn. Het gebruik kan wisselend zijn afhankelijk van de positie en keuzes van de verschillende gemeenten. Er moet dan vooral gedacht worden aan uitbreiding van reeds bestaande procescoördinatie, kwartiermakers etc. en niet zozeer in activiteiten of projecten.

Aangezien het hier gaat over gezondheidsbevordering GBV-1 Preventietaken geldt ten aanzien van de verwerking btw dat dit geen btw-ondernemerstaak betreft. De btw op kosten kan worden gecompenseerd bij het BTW-compensatiefonds.

Overzicht kosten en dekking:

Jaar	Omschrijving kosten*	Bedrag	I/S	Omschrijving dekking	Bedrag	I/S
2021	Lokale preventieagenda jaarschijf 2021	60.000	I	Aan te vragen subsidie VNG preventie jaarschijf 2021	60.000	I
2022	Lokale preventieagenda jaarschijf 2022	60.000	I	Aan te vragen subsidie VNG preventie jaarschijf 2022	60.000	I
2023	Lokale preventieagenda jaarschijf 2023	60.000	I	Aan te vragen subsidie VNG preventie jaarschijf 2023	60.000	I

Zie onderstaande tabel voor een specificatie van de kosten per jaar.

Specificatie kosten per jaar:

Jaarpijlers	2021	2022	2023
Bewegen en gezonde voeding op scholen	7.000	7.000	7.000
Netwerkaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas	5.000	5.000	5.000
Rookvrije kindomgevingen	8.000	8.000	8.000
Gezonde sportomgeving	5.000	5.000	5.000
Middelengebruik en verslavingsrisico's onder jongeren	10.000	10.000	10.000
GGZ-problematiek onder jongeren	10.000	10.000	10.000
Regionale inzet	15.000	15.000	15.000
Totaal	60.000	60.000	60.000

De besteding van de gelden is uiteraard onder voorwaarde van ontvangst subsidie. Deze zal tevens taakstellend zijn. Er zijn derhalve geen financiële consequenties voor de gemeentelijke begroting.

9. Aanbestedingen

n.v.t.

10. Participatie tot heden

De preventieagenda is een integraal document opgesteld vanuit de beleidsonderdelen Onderwijs, Jeugdzorg, Maastricht Sport, Zorg en Veiligheid, Publieke Gezondheid. Bij de diverse onderdelen zijn andere partners, externe en interne, betrokken.

11. Voorstel

1. Het Regionale Preventieakkoord Zuid-Limburg 2021-2023 en de Lokale Preventieagenda Maastricht vast te stellen,
2. In te stemmen met de aanvraag voor een uitvoeringsbudget voor de realisatie van het regionale preventieakkoord en de lokale preventieagenda.
3. Te besluiten om 25% van het uitvoeringsbudget in het kader van het preventieakkoord voor de jaren 2021-2023, regionaal in te zetten waarbij uitgangspunt moet zijn dat de regionale inzet een bijdrage levert aan versterking van de doelen uit het preventieakkoord en beschikbaar is voor alle Zuid-Limburgse gemeenten.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

De uitvoering van de Regionale Preventieakkoord Zuid-Limburg en de Lokale Preventieagenda Maastricht zal een continu proces zijn van sturing en bijsturing. Evaluatie is daar een continu proces bij. Dat wil zeggen dat jaarlijks geëvalueerd zal worden en de inzet voor het daarop volgende jaar zal worden bijgesteld.